

Opleidingsplan

Academische Opleidingschool

Inhoudsopgave

1. Inleiding	blz. 3
2. Richtlijnen voor verankering van de Academische Opleidingsschool	blz. 4
3. Visie op leren	blz. 5 en 6
4. Inrichting stagebegeleiding	blz. 7 en 8
5. Onderzoeken : “Leren en werken doe je samen “	blz. 9 en 10
6. Inrichting communicatie / overleg structuur	blz. 11
7. Plaatsing stagiaires	blz. 12
8. Competentie profielen	blz. 13
9. Omschrijving taken en verantwoordelijkheden binnen project	blz. 14
10. Onderzoeksprogramma	blz. 13 en 14

1. Inleiding

KBS Geert Grote voelt zich met de Katholieke Pabo Zwolle verantwoordelijk voor de ontwikkeling van studenten en leerkrachten, dit om te komen tot verbetering van leer- en ontwikkelingsprocessen van kinderen in het primair onderwijs.

De Geert Groteschool is een “Academische Opleidingsschool” omdat we een school willen zijn die doelgericht en bewust willen werken aan de schoolontwikkeling binnen een sterk veranderende maatschappij.

Daarmee is de Geert Groteschool een van de vijf academische opleidingsscholen binnen het bestuur Catent.

Een academische opleidingsschool is een school waar opleiden, onderzoeken en innoveren centraal staat en verbonden wordt met elkaar. De Geert Groteschool wil een school zijn die het opleiden van studenten verbindt met schoolontwikkeling en onderzoek binnen de school om de kwaliteit blijvend te ontwikkelen en te borgen.

Een kenmerk van de academische opleidingsschool is het bevorderen van de onderzoekende houding van leerkrachten en leerlingen. Zowel aanstaande leerkrachten (de studenten van de pabo in Zwolle) en het team van de school zijn gezamenlijk betrokken bij een praktijkgerichte onderzoeksvraag die altijd is gekoppeld aan de schoolontwikkeling, waarbij tevens onderzoekers vanuit de universiteit zijn betrokken. Theoretische onderbouwingen worden verbonden met de praktijk en teruggekoppeld. Studenten en leerkrachten leren van en met elkaar door intensieve samenwerking, gericht op het verbeteren van de onderwijspraktijk ten behoeve van de leerresultaten van kinderen. Deze doelgerichte samenwerking stimuleren we ook bij kinderen middels het coöperatief leren.

2. Richtlijnen voor verankering van de Academische Opleidingsschool

- A. KBS Geert Grote onderschrijft de visie en het doel van de Academische Opleidingsschool ten aanzien van de vervlechting van opleiding, onderzoek en schoolontwikkeling. Het onderzoeksprogramma wordt gedragen door alle partners in de Academische Opleidingsschool.
- B. Het onderzoeksprogramma wordt gedragen door het team van de Academische Opleidingsschool waar het praktijkgericht onderzoek wordt uitgevoerd.
- C. De Academische Opleidingsschool draagt zorg voor goed partnerschap en een voldoende aantal studenten per school.
- D. De Academische Opleidingsschool heeft een professioneel onderzoeksprogramma dat bijdraagt aan de borging van de kwaliteit van het onderzoek. (Zie document keurmerk AOS)
- E. De Academische Opleidingsschool draagt zorg voor regelmatige evaluatie van processen en opbrengsten, zodat er ook daadwerkelijk borging plaats kan vinden van de nieuw opgedane inzichten. De Academische Opleidingsschool richt zich met haar onderzoek/innovatie op de eigen schoolontwikkeling en op onderwerpen die verder gaan dan de belangen van de (eigen) organisatie en die van haar partners. Tussen de partners van de Academische Opleidingsschool vindt kennisdeling plaats.

3. Visie op leren

“Leren en werken doe je samen “

Onze Academische opleidingsschool is een werk- en leefgemeenschap van kinderen, leerkrachten en ouders, waarin we in een open en gemoedelijke sfeer met elkaar omgaan en samengewerkt wordt. Onze grondgedachte is dat de school ruimte moet scheppen, waarin kinderen samen de wereld en zichzelf kunnen ontdekken. De voedingsbodem is een klimaat van vertrouwen en onderling respect tussen alle betrokkenen binnen de school.

Naar school gaan doe je niet alleen, maar samen. Zo luidt de eerste regel van ons schoollied. Samen leren leven en werken is een onderdeel in de persoonsvorming van kinderen waar we veel belang aan hechten. Op school leef en werk je samen in een groep, met andere groepen, met het team en met de ouders. Later leef en werk je ook met anderen in de samenleving. Vanuit dit idee hopen we de kinderen zoveel gemeenschapszin mee te geven, dat zij later als verantwoordelijke mensen in de maatschappij kunnen functioneren.

Kinderen leren doordat ze nieuwsgierig zijn. De school biedt kinderen de mogelijkheid om kennis op diverse manieren te verwerven. De leerkrachten geven instructie en kinderen mogen zich dat op verschillende manieren eigen maken. Dat kan zijn door lessen alleen of samen te maken met anderen. Dit alles in en vanuit een betekenisvolle situatie.

Wij willen leerlingen een samenhangend geheel van vaardigheden meegeven, waardoor ze optimaal kunnen functioneren in de 21ste eeuw. We onderschrijven in de eerste plaats het belang van kennissamenleving en gaan ervan uit, dat kennis altijd en overal voorhanden is.

Daarnaast beseffen we dat het in de kennissamenleving ook gaat om kenniscreatie en – constructie, om innovatie.

Net zoals voor de leerlingen op KBS Geert Grote willen we deze aantrekkelijke werk en leefsituatie ook creëren voor studenten. KBS Geert Grote is een school waarin opleiden is verbonden met schoolontwikkeling, onderwijsinnovatie en onderzoek. Dit met als doel om de onderwijskwaliteit te verhogen.

Het praktijkonderzoek is een belangrijk onderdeel van de Academische Opleidingsschool. Het gaat hierbij vooral om reflectie en het verbeteren van de eigen onderwijspraktijk. Het praktijkonderzoek wordt uitgevoerd op een cyclische manier. Deze werkwijze noemen we collectief kennis creëren en komt voort uit het sociaal constructivisme. Binnen deze onderzoeksmatige manier van werken staat het samenwerken, met als doel kennis genereren, centraal.

Organisatie

Binnen KBS Geert Groteschool hebben we te maken met verschillende typen studenten. We vinden het belangrijk dat de studenten zoveel mogelijk ervaring opdoen met de facetten die het primair onderwijs te bieden heeft. We zorgen ervoor dat de studenten veel interactie hebben met leerlingen door middel van lesgeven en het aanbieden van activiteiten. Tijdens de interactie met leerlingen worden de studenten begeleidt door de leerkracht van de betreffende groep.

De studenten die eindstage lopen staan zelfstandig voor de groep op donderdag en vrijdag. Zij werken intensief samen met de leerkracht die op maandag tot en met woensdag verantwoordelijk is voor de groep. Zij worden begeleid door de opleider in de school.

Om ervaringen en kennis te kunnen delen, creëren we leergemeenschappen bestaande uit studenten en leerkrachten. Elk student heeft te maken met eigen leerdoelen en leerinhouden. Binnen de leergemeenschappen koppelen we de inhouden aan thema's zodat elke deelnemer op een zinvolle manier een bijdrage kan leveren maar ook waardevolle informatie kan halen. Elke leergemeenschap heeft een focus, zodat het leren een richting krijgt. Binnen het opleiden in de school is het uitgangspunt leren van en met elkaar waardoor we ontwikkelen met plezier. De focus van de onderzoeksgroep ligt vooral bij het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. Deze groep bestaat uit een aantal leerkrachten. Tevens zijn de directeur en de onderzoekscoördinator/Opleider in de school vertegenwoordigd in deze leergroep.

Studenten worden in de school opgeleid, waardoor zij zoveel mogelijk kennis maken met alle facetten van het leraarschap. De studenten worden hierin begeleid door de groepsleerkracht.

De vierde jaarsstudent staat 2 dagen zelfstandig voor de groep en werkt intensief samen met de leerkracht die op maandag, dinsdag en woensdag in die groep staat. De vierdejaarsstudent wordt daarnaast begeleid door de Academisch Opleider in school.

De studenten vormen samen een leergemeenschap onder leiding van de Opleider in school. Het accent ligt op de persoonlijke ontwikkeling .

Het onderzoek wordt uitgevoerd door de vierdejaarstudent onder begeleiding van de Academische Onderzoekscoach. Het onderzoek is gericht op het verbeteren/innoveren van de lespraktijk. Dat kan gaan om het veranderen van de didactische aanpak of een andere invulling te geven aan een vak. Het gehele team neemt deel aan het onderzoek en ontwikkelt mede hierdoor een reflectieve onderzoekende houding waarin het eigen handelen centraal staat. Dit regelmatig overleg en terugkoppeling in team, levert een bijdrage aan de professionaliteit van zowel de studenten als de leerkrachten.

De vierde jaarsstudent krijgt door het opzetten en uitvoeren van onderzoek de mogelijkheid zich te bekwamen in de onderzoeksvaardigheden. Op deze manier blijven de leerkrachten zich professioneel ontwikkelen, waardoor zij in staat zijn om zich aan te passen aan de veranderingen in de dagelijkse praktijk en in te spelen op de individuele behoeften van de leerlingen. Het onderzoek resulteert in een praktijkgerichte afspraak of onderwijsconcept/plan van aanpak.

In het komend jaar wil de school zich richten op het veranderen van de didactische aanpak ten behoeve van de leerresultaten op het begrijpend lezen.

4. Inrichting Stagebegeleiding

Waarom leergemeenschappen?

Omdat we geloven dat gezamenlijke en wederzijdse leerprocessen tussen leraren (in opleiding), lerarenopleiders en overige kennispartners leidt tot verbetering van onderwijs kwaliteit.

Afkortingen:

- OIS = Opleider in de School
- MT = Management
- BC = Bouwcoördinator
- IB = Intern Begeleider
- KPZ = Katholieke Pabo Zwolle
- WPO = Werk Plek Opleiding
- AOC = Academische Onderzoeks Coördinator

De leergemeenschappen

A. De leergroep

Focus: Persoonlijke professionele ontwikkeling van de leerkracht

Wie: Studenten KPZ,OIS en Rayondocent (incidenteel)

Begeleider: Opleider in de school (OIS)

B. De onderzoeksgroep/Werkgroep

Focus: Het verrichten van praktijkonderzoek gekoppeld aan een schoolontwikkelingsvraag. Deze groep vervult de verbindende factor tussen de opbrengsten van het praktijkonderzoek en het dagelijks handelen.

Wie: WPO Student KPZ, AOC, Rayondocent, leerkrachten, MT/BC/IB

Begeleider: AOC

C. De stageleergroep

Focus: Het verrichten van praktijkonderzoek naar een individuele leervraag.

Wie: Studenten KPZ, OIS en Rayondocent (Incidenteel)

Begeleider: OIS

D. Mentoren

Focus: Professionalisering op het gebied van begeleidingsvaardigheden van de leerkracht(mentor) staat centraal.

Wie: Mentoren (leerkrachten)

Aansturing: OIS

E. Stuurgroep

Focus: Bewaken voortgang schoolontwikkeling

Wie: Directeur, AOS en OIS

5. Onderzoeken : “Leren en werken doe je samen “

A. Randvoorwaarden

Kinderen zijn van nature nieuwsgierig, ze stellen vragen en gaan het liefst spelenderwijs op onderzoek uit. Deze onderzoekende houding willen we graag stimuleren bij onze leerlingen maar ook bij de studenten die stagelopen op KBS Geert Grote. Om dit effectief te kunnen doen hebben we een aantal randvoorwaarden gecreëerd in de communicatie en organisatie rondom het onderzoek.

De onderzoeksvraag die voortvloeit uit de schoolontwikkelingsvraag wordt in overleg met alle betrokkenen vastgesteld. De onderzoekscoördinator/ Opleider in de school bespreekt tijdens de begeleidingsmoment met de studenten welke vragen er ingebracht kunnen worden. Tijdens deze momenten wordt ook de rayondocent betrokken als klankbord. Uiteindelijk ligt bij de KPZ de eindverantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de onderzoeksvraag en het onderzoeksproces.

In de onderzoeksgroep/werkgroep wordt bij aanvang van het schooljaar het onderzoeksprogramma besproken. Hierin staat wat de verwachte opbrengsten zijn, de planning van de bijeenkomsten en een verduidelijking van de taken en verantwoordelijkheden van de deelnemers van de onderzoeksgroep.

In het onderzoeksprogramma wordt meegenomen dat bij het ontwikkelen naar het keurmerk Academische Opleidingsschool een cultuur hoort waarbij onderwijsprofessionals de verantwoordelijk kunnen en willen dragen voor hun eigen competentieontwikkeling met als doel om het leerproces bij leerlingen te verbeteren. De werkgroep leden dragen het onderzoeksprogramma actief uit in de school zodat er draagvlak en een doorgaande lijn ten aanzien van het project of vernieuwing ontstaat.

De Opleider in de School (OIS) en Academische Onderzoekscoördinator (AOC) worden opgeleid op de KPZ.

De Academische Onderzoekscoördinator is momenteel met het derde en laatste jaar bezig. De Opleider in de School (OIS) neemt deel aan het 1e jaar.

De AOC wordt gefaciliteerd op de woensdag middag.

De OIS heeft uren in het takenpakket.

B. Theorie

Praktijkgericht onderzoek wordt door de HBO-raad omschreven als onderzoek dat is geworteld in de beroepspraktijk en dat bijdraagt aan de verbetering en innovatie van die beroepspraktijk. Dit vindt plaats door het genereren van kennis en inzichten, maar ook door het leveren van toepasbare producten en het ontwerpen van concrete oplossingen voor praktijkproblemen. Praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek onderscheidt zich van het fundamentele onderzoek doordat het zich in eerste instantie richt op het oplossen van praktische problemen waar professionals in de praktijk tegenaan lopen. Daarnaast richt praktijkgericht onderzoek zich op theorievorming over zulke problemen en op oplossingswijzen. Bij praktijkgericht onderzoek gaat het om een vraagstelling die uit de praktijk voortkomt of daar direct relevant voor is. De uitkomsten van praktijkgericht onderzoek

kunnen toegepast worden in die praktijk en gaan deel uitmaken van de kennis die in het curriculum van de opleiding onderwezen wordt.

De vaardigheden om nieuwe kennis op te doen, analyses uit te voeren en te komen tot nieuwe inzichten, moeten aangeleerd worden. Dat is de reden dat praktijkgericht onderzoek een steeds prominentere plaats krijgt in het curriculum (zie Heijmans, 2011). Bij het doen van onderzoek kunnen volgens Plomp (2007) vijf onderzoeksfuncties onderscheiden worden: beschrijven, vergelijken, evalueren, verklaren en ontwerpen.

Studenten komen tijdens hun opleiding in elk geval met vier onderzoeksfuncties in aanraking, de functies beschrijven, vergelijken, evalueren en verklaren. De onderzoeksfunctie 'ontwerpen' is een complexe functie die kenmerkend is voor ontwerpgericht onderzoek. Dit type onderzoek kent twee componenten: ontwerpen en onderzoeken. De KPZ heeft gekozen voor ontwerpgericht onderzoek voor haar getalenteerde studenten en voor het onderzoek van leraren aan academische basisscholen.

6. Inrichting communicatie/overleg structuur

Directeur - MT overleg	(maandelijks)
Directeur – Directeuren (Stichting)	(ASB 4 keer per jaar)
AOC – WPO	(om de twee weken)
AOC - WPO(onderzoek)	(om de twee weken)
DUO collega - WPO	(wekelijks)
Werkgroep/Onderzoeksgroep	(maandelijks)
AOC – rayondocent	(4 keer per jaar)
OIS – studenten KPZ	(5 keer per jaar)
AOC- OIS– team	(Bouw, team of werkoverleg)
AOC – AOC andere scholen	(netwerkbijeenkomsten 2x)

* Informatie rondom de Academische Opleidingsschool wordt met enige regelmaat in de weekoverzicht verspreid. De zaken die vragen om een mondelinge toelichting worden besproken door de werkgroep leden van de AOS tijdens bouwvergadering of teamvergadering.

7. Plaatsing stagiaires

Om stagiaires de begeleiding te kunnen bieden die ze nodig hebben zijn er een aantal richtlijnen opgesteld bij de plaatsing van de studenten. (Zie "Protocol Stagiaires Geert Groteschool"). Een van de richtlijnen is dat leerkrachten de eigen groep goed op orde moet hebben. Soms kan het zo zijn dat de groepsdynamiek zo complex is dat er in mindere mate sprake is van een veilige leer situatie voor de student. We plaatsen daarom in eerste instantie geen stagiaires bij collega's die:

- Startend zijn op school of als leerkracht.
- Voor het eerst een jaargroep draaien.

De ervaring leert dat bij bovenstaande punten de leerkracht al zijn tijd en energie nodig heeft om de eigen groep in goede banen te leiden en er weinig ruimte ervaren wordt voor begeleiding. De leerkrachten staan open voor de begeleiding van een stagiair. De afspraak binnen het samenwerkingsverband KPZ – Catent is dat er naast elke WPO'er nog 3 studenten uit leerjaar 1 tot en met 3 geplaatst worden.

Voor vierdejaars KPZ studenten die het WPO+ (academisch) traject volgen geldt een sollicitatieprocedure. (Zie procedure WPO plaatsing KPZ). Tijdens deze procedure wordt er zorgvuldig gekeken of de student affiniteit heeft met de schoolontwikkelingsvraag waar het onderzoek zich op zal gaan richten. Aandachtspunt is dat de sollicitatiegesprekken plaatsvinden op het moment dat de vacature nog niet helemaal duidelijk is omdat de formatie nog niet rond is. Wij geven daarom aan dat de vacature betrekking heeft op een bepaalde bouw en kijken bij de uiteindelijke match ook naar de voorkeur van de student.

Bij de plaatsing van overige studenten wordt er ook gekeken naar de voorkeuren en kwaliteiten van leerkrachten en de stagiaires. Aan het einde van een schooljaar wordt er gevraagd wie er in het nieuwe schooljaar een stagiair zou willen begeleiden. Deze vraag wordt gesteld door de stagecoördinator. De wensen worden geïnventariseerd door de stagecoördinator en op het moment dat de formatie bekend is wordt er een overzicht gemaakt met beschikbare plekken. Op basis van dit overzicht bepaalt de stagecoördinator samen met de directeur waar de stagiair geplaatst wordt.

8. Competentie profielen

De competentie profielen die horen bij een Academische Opleidingschool worden meegenomen door de directie tijdens de ontwikkelgesprekken. De onderzoekende houding en de afspraken die zijn voorgekomen uit de verschillende onderzoeksprocessen zijn gesprekspunt.

- Competentieprofiel opleider in de school (zie functiehuis Catent)
- Competentieprofiel directeur AOS (idem)
- Competentieprofiel medewerker AOS (idem)

9. Omschrijving taken en verantwoordelijkheden binnen de projectorganisatie

Zie Handboek AOS.

10. Onderzoeksprogramma

Fase 1 (einde schooljaar start nieuwe schooljaar)

- Wat:** De school heeft een ambitie voor schoolontwikkeling die zich over meerdere jaren uitstrekt: Waar staat de school voor? Op grond daarvan formuleert de school een schoolontwikkelvraag, passend bij de ambities van de school, voor het onderzoek. Vandaar uit wordt aangegeven waarop de school elk jaar het accent willen leggen en wat, als het aan de school ligt, de onderzoeksvraag zal zijn.
- Wanneer:** Omstreeks mei (laatste werkgroepbijeenkomst of eventueel eindpresentatie)
- Wie:** Directeur, AOC, team, student en leden betrokken bij de onderzoeksgroep.

Fase 2 (september- oktober)

- Wat:** De studenten krijgen ruimte om hun weg te vinden binnen de school, zich inhoudelijk te oriënteren (mogelijkheden hiervoor: inlezen in het onderwerp, eerdere onderzoeksverslagen lezen, schoolontwikkelvraag bekijken, schoolplan lezen, gesprekken voeren met collega's en of collega's observeren, etc.) en brengen globale probleemstelling in en dienen het plan in voor vooronderzoek.
- Wanneer:** Wekelijks op woensdag, om de twee weken begeleidingsgesprek met AOC
- Wie:** Student, AOC, Rayondocent, onderzoeksgroep

Fase 3 (november)

- Wat:** Onderzoeksdesign maken voor ontwerp.
- Wanneer:** Wekelijks op woensdag, om de twee weken begeleidingsmoment en 1x groen licht moment met KPZ
- Wie:** Student, AOC, Rayondocent, directeur, onderzoeksgroep

Fase 4: (december t/m maart)

- Wat:** Uitvoeringsfase
Start verzamelen van data
- Wanneer:** Periode van 6 weken afhankelijk van de planning in de specifieke bouw
- Wie:** Student i.s.m. Leerkrachten, BC en AOC/OIS

Fase 5 (april t/m juni)

- Wat:** Afronden verzamelen van data, trekken van conclusies en presenteren
- Wanneer:** Wekelijks op woensdag, eindpresentatie is begin mei
- Wie:** Student i.s.m. leerkrachten (AOC/OIS) in onderzoeksgroep en leerkrachten die betrokken waren bij de uitvoeringsfase.

Presentatie van onderzoek: hierbij is het gehele team aanwezig en worden ook ouders uitgenodigd.